
Hemplą Stanisława

Dzielnice: Mokotów

Osiedla: Siekierki

Atrybuty: Nazwy pamiątkowe Od polskich postaci historycznych

Rok utworzenia nazwy: 1990

Opis

Są cztery postaci o tym imieniu.

Stanisław Hempel (1875-1922) - działacz niepodległościowy, ziemianin. Przyszedł na świat w Skorzcycach niedaleko Kraśnika, ukończył rosyjskie Gimnazjum Męskie w Lublinie a następnie studiował w Instytucie Gospodarstwa Wiejskiego i Leśnictwa w Puławach, gdzie związał się z tajną organizacją "ZET". Dość szybko został zdekonspirowany i osadzony w Cytadeli Warszawskiej, po czym na trzy lata zesłany w głąb Rosji. Po odbyciu kary początkowo mieszkał w Kownie, później został zarządcą majątku Tylice pod Brodnicą. W 1902 roku powrócił do rodzinnych dóbr a cztery lata potem został właścicielem folwarku Nowiny niedaleko Krasnegostawu, tworząc z niego wzorowe gospodarstwo. Po I wojnie światowej wydzierżawił go i osiadł w Kowlu, gdzie został prezesem Komisji Szacunkowej strat wojennych. Był uczestnikiem wojny polsko-bolszewickiej, zmarł w Kowlu.

Stanisław Hempel ps. Hieronim (1882-1961) - działacz socjalistyczny. Pochodził z Dąbrowy Górniczej, w 1904 roku wstąpił w szeregi PPS a po jej rozłamie znalazł się we frakcji lewicowej. Działał głównie w Radomiu. W 1907 roku poprzez Galicję wyjechał do Szwajcarii a następnie Belgii, gdzie przebywał szesnaście lat. Po powrocie do Polski podjął pracę w przemyśle chemicznym. Okres okupacji hitlerowskiej spędził na emigracji we Francji i Anglii. Po wojnie osiadł w Łodzi, gdzie zmarł.

Stanisław Hempel ps. Waligóra (1891-1968) - działacz polityczny, dyplomata. Był rodowitym lwowianinem, absolwentem Szkoły Nauk Społecznych i Handlowych w Warszawie. Jeszcze przed I wojną światową włączył się aktywnie w ruch skautingowy a w związku z tym zapoznał się z działalnością "Zarzewia" i Polskich drużyn Strzeleckich. Później przez kilka lat pełnił funkcje jednego z adiutantów Marszałka Józefa Piłsudskiego. Jako jego jeden z najbardziej zaufanych ludzi dość szybko został włączony w skład misji dyplomatycznych, m.in. od 1925 do 1938 roku był ambasadorem Polski w Iraku. Po powrocie do kraju został wybrany senatorem. Okres okupacji hitlerowskiej spędził we Francji, gdzie aktywnie włączył się w działalność podziemną i w latach 1943-44 ścigany był a potem również więziony przez tamtejsze oddziały gestapo. Przeciwny nowemu

ustrojowi kraju pozostał na emigracji. Do Polski powrócił dopiero po odwilży i zamieszkał w Warszawie, gdzie zmarł.

Stanisław Hempel (1892-1954) - konstruktor, projektant oraz budowniczy nowatorskich rozwiązań drewnianych, stalowych i betonowych. Pochodził z Tuczyzna, wsi leżącej niedaleko Białej Podlaskiej. Przed I wojną światową studiował w Grazu, podczas walk - jako żołnierz armii carskiej - kierował budową przepraw mostowych przez Berezynę, Dniepr, Dźwinę oraz Prypeć. Po odzyskaniu przez Polskę niepodległości rozpoczął studia na Wydziale Budownictwa Przemysłowego Politechniki Warszawskiej, z którą to uczelnią - po uzyskaniu tytułu inżyniera w 1926 roku - związał się do końca życia (podczas II wojny światowej - konspiracyjnie). Związał się z grupą architektoniczną Praesens Józefa Szanajcy, do wybuchu wojny mieszkał w domu przy ul. Belwederskiej 48. Po zakończeniu okupacji hitlerowskiej został jednym z głównych projektantów w Biurze Odbudowy Stolicy. Jego najważniejsze projekty w stolicy to hala żelbetonowa przy AWF (1937), wzmocnienie konstrukcji w kamienicy Kleinpoldowskiej oraz kamienicy Pod Murzynkiem przy Rynku Starego Miasta (1938-39) a po wojnie odbudowy konstrukcji Mostu Poniatowskiego (1945-46), kopuły kościoła ewangelickiego przy pl. Małachowskiego (1947-56), Katedry Św. Jana (1948-56), Kolumny Zygmunta (1949) oraz pomnika Adama Mickiewicza (1950). W 1949 roku został profesorem, od 1952 roku był członkiem-korespondentem PAN. Był autorem wielu prac naukowych, m.in. "Celolit przy budowie stropów", "Drewniane konstrukcje inżynierskie", "Ekspresja architektoniczna konstrukcji", "Konstrukcje szkieletowe żelazne", "O palach utwierdzonych w gruncie", "Oszczędność w najprostszych i najczęściej stosowanych konstrukcjach żelaznych", "Racjonalne formy łuków w zastosowaniu do mostów", "Statyka", "Wykresy do wymiarowania przekroji żelbetowych prostokątnych ściskanych mimośrodowo", "Zjawiska adsorpcji i wymiany jonowej", "Ugięcie łuku trójprzegubowego", "Nowy sposób przesunięć w specjalnych wypadkach", "Użycie starych szyn w budownictwie". Zmarł w Warszawie.

Spoczywa:

Cmentarz Powązkowski, Aleja Zasłużonych, 30 grób od strony zachodniej.

Upamiętnienia:

Południowy pylon Mostu Poniatowskiego - wymieniony na żeliwnej tablicy wspominającej oddanie go po odbudowie 22 VII 1946 roku.

Ciekawostki

Stan obecny:

Data nadania nazwy: 1990.09.20
